

Rychle rostoucí firmy a práva duševního vlastnictví

Práva duševního vlastnictví u malých a středních podniků s vysokým potenciálem v Evropě

květen 2019

Společný projekt Evropského patentového úřadu
a Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví

Shrnutí

Předmluva

Tato zpráva, kterou společně vypracovali ekonomové z Evropského patentového úřadu a úřadu EUIPO, se zabývá vztahem mezi činnostmi v oblasti duševního vlastnictví a perspektivami růstu evropských malých a středních podniků.

Často se tvrdí, že malé a střední podniky jsou páteří evropského hospodářství. Podle Evropské komise skutečně tvoří malé a střední podniky 99 % podniků v EU, zaměstnávají dvě třetiny všech zaměstnanců a vytvářejí 57 % HDP Unie¹. Nevelká část těchto podniků však má v odvětví malých a středních podniků nepřiměřeně významný podíl na zaměstnanosti a růstu obrátu. Tyto rychle rostoucí firmy představují jen nepatrnou část evropských malých a středních podniků, jsou však budoucností evropského hospodářství a některé z nich se v brzké době zařadí mezi nejúspěšnější evropské průmyslové podniky.

Jelikož jsou tyto podniky inovativní, do značné míry se spoléhají na práva duševního vlastnictví. Rozvíjejí se na mezinárodní úrovni, především na jednotném trhu EU, ale i jinde, a proto potřebují zajistit ochranu duševního vlastnictví na evropské a mezinárodní úrovni.

Jak uvádí studie, tyto malé a střední podniky s velkým potenciálem se za účelem zajištění této ochrany často obracejí na Evropský patentový úřad a úřad EUIPO. Malé a střední podniky a jednotliví podnikatelé představují 20 % žádostí podaných evropskými subjekty u Evropského patentového úřadu a ještě větší podíl tvoří v případě přihlášek ochranných známek a žádostí o zápis průmyslových vzorů podaných u úřadu EUIPO. Podobně jako univerzity (9 %) jsou významným prvkem evropského inovačního ekosystému.

Proto je hlavním cílem Evropského patentového úřadu a úřadu EUIPO jakožto evropských úřadů podpořit růst a rozvoj evropských malých a středních podniků tím, že jim pomohou získat řádnou ochranu duševního vlastnictví. To jim umožní obchodně využívat svůj duševní majetek v Evropě i po celém světě.

Tato zpráva poskytuje přehled některých přínosů, které z toho plynou.

Christian Archambeau
výkonný ředitel, EUIPO

António Campinos
prezident Evropského
patentového úřadu

¹ COM (2018), Výroční zpráva o evropských malých a středních podnicích. Přístupná na internetové stránce https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/performance-review_en#annual-report.

SHRNUTÍ

O malých a středních podnicích se často tvrdí, že jsou páteří evropského hospodářství. Za značnou částí jejich přínosu k růstu a vytváření pracovních míst však ve skutečnosti stojí jen malý zlomek malých a středních podniků. Tyto rychle rostoucí firmy² jsou pro tvůrce politik prioritním cílem. Patří mezi ně startupy, jakož i tradiční malé a střední podniky, z nichž některé se mohou v budoucnu zařadit mezi nejúspěšnější průmyslové podniky v Evropě. V porovnání s ostatními malými a středními podniky jejich úspěch často pramení z investic do inovací a duševního majetku a jejich růst obvykle zahrnuje mezinárodní rozvoj.

Pro tyto inovativní malé a střední podniky mohou mít zásadní význam formální práva duševního vlastnictví, jako jsou patenty, ochranné známky a průmyslové vzory, díky nimž získají výhradní práva k hodnotě svých nápadů a zajistí si návratnost svých investic do nehmotných aktiv. Malé podniky mohou využívat práva duševního vlastnictví k zajištění vyšších marží, licencování technologií, uzavírání dohod o spolupráci a k přilákání investorů. Mohou také záviset na ochraně práv duševního vlastnictví na zahraničních trzích, aby mohly rozšiřovat svou činnost a konkurovat velkým zavedeným podnikům působícím na těchto trzích.

Cílem této studie je vyhodnotit význam činností souvisejících s právy duševního vlastnictví pro rychle rostoucí firmy v Evropě. Za tímto účelem studie posuzuje, zda je u malých a středních podniků, které častěji využívají práv duševního vlastnictví, pravděpodobnější, že se stanou rychle rostoucími firmami. Zabývá se rovněž konkrétními způsoby, jak rychle rostoucí firmy uzpůsobují své strategie v oblasti práv duševního vlastnictví před tím, než zaznamenají rychlý růst.

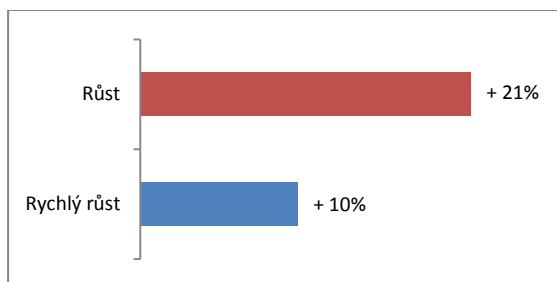
Tyto otázky mají význam zejména pro tvůrce politik, potenciální investory a obchodní partnery, kteří by rádi rozpoznali budoucí rychle rostoucí firmy v rané fázi jejich rozvoje. Jednoduché ukazatele činnosti v oblasti práv duševního vlastnictví jim mohou poukázat na schopnost malých a středních podniků vytvářet duševní majetek a vyhrazovat si k němu práva. Důkladná analýza portfolia práv duševního vlastnictví malých a středních podniků může přinášet ještě více informací týkajících se jejich schopnosti účinně využívat tato aktiva k udržení rychlého růstu na trzích v budoucnosti.

Tato studie vychází z rozsáhlého souboru údajů, který propojuje demografické informace o evropských malých a středních podnicích ve výrobních odvětvích od roku 2005 do roku 2010 s údaji uloženými ve vnitrostátních a evropských rejstřících patentů, ochranných známek a práv k průmyslovým vzorům. Rychle rostoucí firmy představují pouze 6 % vzorku evropských malých a středních podniků analyzovaných ve studii, tvoří však 28 % čisté tvorby nových pracovních míst. Zkoumání vazeb mezi činnostmi v oblasti práv duševního vlastnictví a vysokým růstem obrátu se provádí prostřednictvím popisných statistik a ekonometrické analýzy údajů.

² Jako rychle rostoucí firmy se v této studii označují společnosti, které za období tří let zaznamenaly růst obrátu o 20 % nebo více.

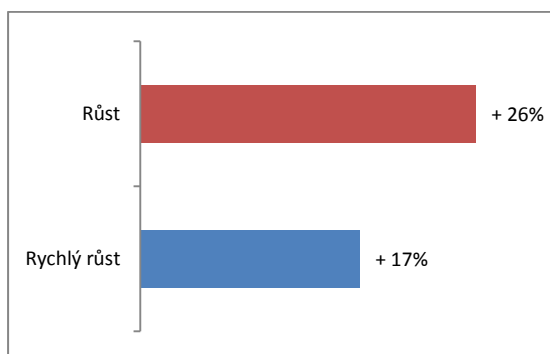
Z analýzy vyplynula tato hlavní zjištění:

1. **U malých a středních podniků se zkušeností s činnostmi v oblasti práv duševního vlastnictví je pravděpodobnost růstu vyšší než u ostatních malých a středních podniků.** U malých a středních podniků, které podaly přihlášku nejméně jednoho práva duševního vlastnictví, je o 21 % vyšší pravděpodobnost, že u nich v budoucnosti nastane období růstu, a o 10 % vyšší pravděpodobnost, že se stanou rychle rostoucí firmou. Pravděpodobnost dosažení období vysokého růstu je o 9 % vyšší u malých a středních podniků, které podaly nejméně jednu patentovou přihlášku, a o 13 % vyšší u těch, které podaly alespoň jednu přihlášku ochranné známky.

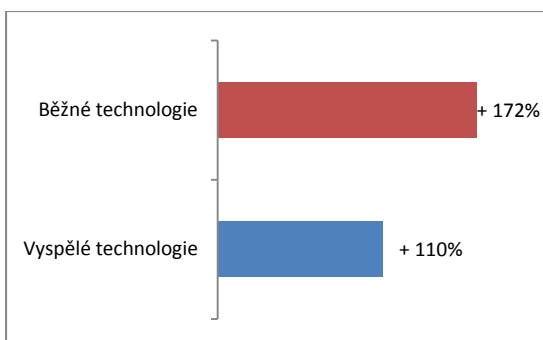
Obrázek 1 Zvýšení pravděpodobnosti růstu při využívání práv duševního vlastnictví

2. **Pravděpodobnost, že se malé a střední podniky stanou rychle rostoucími firmami, je ještě vyšší v případě podniků, které podaly přihlášku evropského práva duševního vlastnictví.** U malých a středních podniků, které podaly přihlášku alespoň jednoho evropského práva duševního vlastnictví, je o 17 % vyšší pravděpodobnost, že zaznamenají období vysokého růstu. Podání přihlášky evropského práva duševního vlastnictví tedy představuje pozitivní ukazatel připravenosti malých a středních podniků na to, aby rozšířily své působení na evropskou úroveň.

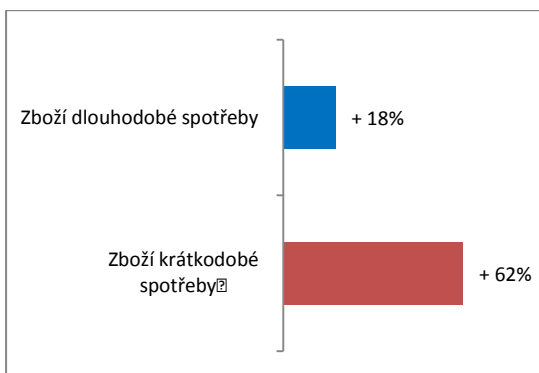
Obrázek 2 Zvýšení pravděpodobnosti růstu při využívání některého evropského práva duševního vlastnictví

3. **Nejlepšími indikátory potenciálu rychle rostoucí firmy v odvětvích vyspělých i běžných technologiích jsou podané patentové žádosti.** V odvětví vyspělých technologií mají malé a střední podniky, které podaly jednu nebo více žádostí o evropský patent, o 110 % vyšší pravděpodobnost vysokého růstu. Zajímavé je, že prediktivní schopnost evropských patentů je obzvláště vysoká v odvětví běžných technologií (+172 %), kde může být podání patentové žádosti relativně vzácné.

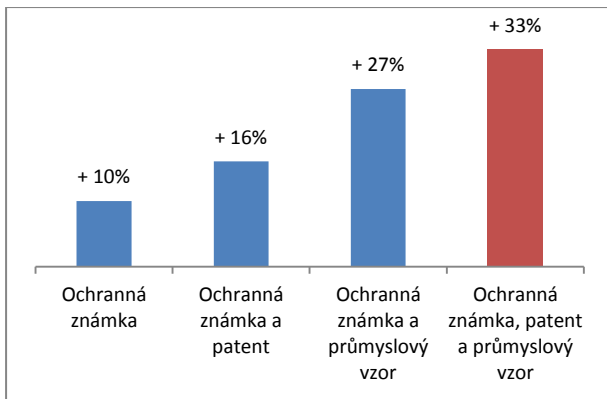
Obrázek 3 Zvýšení pravděpodobnosti rychlého růstu při využívání evropského patentu

4. **Nejllepšími indikátory potenciálu rychle rostoucí firmy v odvětvích zaměřených na spotřebitele jsou podané přihlášky ochranných známek.** U malých a středních podniků v odvětvích zboží krátkodobé spotřeby je o 62 % vyšší pravděpodobnost, že dosáhnou vysokého růstu, pokud podaly přihlášku evropské ochranné známky. Podání přihlášky národní ochranné známky je naopak lepším indikátorem (+49 %) pravděpodobnosti vysokého růstu v odvětvích zboží dlouhodobé spotřeby.

Obrázek 4 Zvýšení pravděpodobnosti rychlého růstu při využívání evropské ochranné známky

5. **U malých a středních podniků, které používají jak ochranných známek, tak patentů a průmyslových vzorů namísto jediné kategorie práv duševního vlastnictví, panuje ještě vyšší pravděpodobnost dosažení vysokého růstu.** Kombinace práv duševního vlastnictví, které zahrnují ochranné známky, vedou soustavně k lepším výsledkům než jiné kombinace práv duševního vlastnictví a než jednotlivé kategorie práv duševního vlastnictví, což naznačuje, že ochranné známky jsou základním stavebním prvkem efektivních kombinací duševního vlastnictví. To je pravděpodobně způsobeno tím, že zápis ochranné známky je spojen se vstupem na trh, a tedy růstem obrátu.

Obrázek 5 Zvýšení pravděpodobnosti rychlého růstu při využívání kombinace práv duševního vlastnictví

Ekonometrická analýza, z níž se odvozují hlavní výsledky, je určena k posouzení prediktivní schopnosti ukazatelů z oblasti práv duševního vlastnictví, a to prostřednictvím měření korelace mezi činnostmi malých a středních podniků v oblasti duševního vlastnictví a pravděpodobností, že zaznamenají období vysokého růstu. Důležité je, že tato korelace by neměla být vykládána jako přímý příčinný účinek: pouhé podání přihlášky práva duševního vlastnictví samo o sobě k nastartování růstu nestačí, ale může signalizovat silnější schopnost firmy udržet růst prostřednictvím vytváření, ochrany a využívání duševních aktiv.

Publikace Evropského patentového úřadu a úřadu EUIPO
Mnichov, Německo a Alicante, Španělsko

www.epo.org

www.euipo.europa.eu

© EPO 2019

Autoři

Yann Ménière, Ilja Rudyk (Evropský patentový úřad)

Nathan Wajsman, Michał Kazimierczak (EUIPO)

Zpráva je k dispozici ke stažení na internetových stránkách

www.epo.org/high-growth a

www.euipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/observatory-publications

ISBN 978-3-89605-228-5